Ч. 140 (14.038). Львів, четвер 30. травня 1935. Opłata pocztowa opłacono ryczałtem. Рік LVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. — Конто почт. щадн. 504·060. 143.322. — Адреса для телеграм: „Діло" Львів. — Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем. — Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол. Чвертьрічно 15·00 „ Піврічно 30·00 „ Річно 60·00 „

ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. — В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. — ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Основна зміна виборчої ординації до сенату.

ПЕРЕД ДИМІСІЄЮ ТРЬОХ МІНІСТРІВ?

У вівторок 28. травня ц. р. конституційні групи закінчили дискусію над проектом закону про вибір президента, після того почалась дискусія над проектом виборчої ординації до сенату. Проект змінили так, що сенаторів зможуть вибирати всі громадяни, які скінчили середню школу. Таким чином змінили засаду первісного проекту, що сенаторів можуть вибирати тільки заслужені і відзначені громадяни, себто „еліта". Здогадуються, що підчас дискусії в соймі введуть дальші зміни до проекту виборчої ординації до сенату. Зате залишаться вже головні засади проекту виборчої ординації до сойму, які відбирають політичним партіям змогу ставити кандидатів на послів. У найближчу суботу відбудеться пленарне засідання клюбу ББ, на якім радитимуть над проектами, що їх передискутували вже конституційні групи ББ. На засідання прибуде теж прем. Славек, який є одночасно головою клюбу ББ. Дотепер невідомо, чи проекти виборчих ординацій і закону про вибір президента предложать соймові як урядові проекти, чи як посольські внески.

Кружляють поголоски, що з уряду уступлять міністри: промислу і торговлі Райхман, справедливости Міхаловський і скарбу проф. Завадський.

Адміністратор Лемківщини у папи Пія XI.

ЧІТА ДЕЛЬ ВАТІКАНО, КАП. Папа Пій XI. прийняв на приватній авдієнції о. д-ра Василя Масцюха, апостольського адміністратора для Лемківщини.

Протест проти переслідування релігії в СССР.

ЖЕНЕВА, КАП. Представники всіх релігій і віроісповідань, заступлених у Женеві, вислали до членів Ліґи Націй відкритий лист, в якім звертають увагу на послідовне переслідування християнства в СССР. Це переслідування відбувається згідно з ідеольоґією нинішніх володарів СССР і спирається на заявах Сталіна та постановах комуністичної партії у справі боротьби з релігією. Цей факт не може бути байдужим для Ліґи Націй, бож визнавці всіх релігій не можуть зголитись на те, щоб уряди держав, заступлених у Женеві, спокійно приглядались переслідуванням віруючих у СССР. Ліґа Націй повинна мати на увазі теж інтереси віри і повинна зобовязати своїх членів, щоб на просторах їхньої діяльности вільно було голосити євангеліє і визнавати релігію.

Склад сенату в Чехословаччині.

Скільність голосів, що їх здобули поодинокі партії до чсл. сенату і його склад подає „Праґер Прессе" щойно в числі з 29. ц. м. Ось ті урядові цифри: чсл. аґрарна партія 1.042.924 гол. і 23 мандати (досі 24); чсл. соц.-демократична партія 910.252 гол. і 20 мандатів (20); чсл. нац.-соціялістична партія 672.126 гол. і 14 манд. (16); комуністи 740.696 гол. і 16 манд. (15); чсл. християнсько-народня партія 557.684 гол. і 11 манд. (10); нім. соціял-демократична партія 271.097 гол. і 6 манд. (11); словацька нар. партія о. Ґлінки (в союзі з Куртяківцями і поляками) 495.166 гол. і 11 манд. (9); нім. аґрарна партія 129.862 гол. і 0 манд. (9); нім. христ.-соціяльна партія 156.234 гол. і 3 манд. (8); чсл. партія ремісників і промисловців 393.732 гол. і 8 манд. (6); мадяри (і бльок нім. нар. партії) 259.832 гол. і 6 манд. (6); судето-німецька партія Генляйна 1,092.255 гол. і 23 манд. (0); Нар. Обєднання (Крамарж-Стржібрни-Феєцик) 410.095 гол. і 9 манд. (9); чсл. фашисти д-ра Ґайди 145.125 гол. і 0 манд.

Найцікавіше в цьому виборчому вислідi те, що без мандатів залишились такі партії, як нім. аґрарна партія (129.862 гол.) та чеські фашисти (145.125 гол.). Причина та, що ні одна ні друга партія не осягнула в жодній виборчій окрузі потрібної виборчої цифри, яка при сенатських виборах була доволі висока (у другій скрутинії: 48.265). З тих голосів, згідно з виборчим законом, скористали у третій скрутинії найсильніші партії, а саме голоси нім. аґрарної партії пішли в користь німецьких (і взагалі меншинних партій), голоси чсл. фашистів — у користь чеських партій. Тому, що в 3-ій скрутинії було до обсади 6 мандатів, коштом голосів нім. аґрарної партії збільшили число своїх сенаторів за 1 мандат: судето-нім. партія, нім. соц.-демократи і мадяри; коштом голосів фашистів д-ра Ґайди придбали по 1 мандатові: чсл. республиканці, чсл. соціял-демократи і комуністи.

Масове заслання на Сибір.

БЕРЛІН, 29. 5. ПАТ. Німецьке Інформаційне Бюро повідомляє з Москви: На основі розпорядку комісаріяту внутрішніх справ (ҐПУ) СССР відібрали право побуту 600 особам у містах Ленінград, Харків, Київ, Калінін, (колишній Твер), Горкій (колишній Нижний Новгород) тільки за їх буржуазне походження. Всім тим особам приказали враз із родинами покинути згадані міста до сімох днів і визначили їм на місце побуту ріжні місцевости в середущій Азії. Деякі з виселених займали урядові посади.

Колхозники саботують засіви.

МОСКВА, 29. 5. ПАТ. Большевицька преса заговорила вперше цього року про акти саботажу підчас засівної кампанії. Преса пише, що цього року актів саботажу є куди менше, ніж минулими роками. „Ізвестія" приписують акти саботажу кулакам або петлюрівцям.

Десятиліття зукраїнізованого щоденника „Червона Армія".

Дня 24. травня минуло 10 років від зукраїнізування щоденника „Червона Армія". З цього приводу заступник командата військової округи на Сов. Україні І. Дубовий видав приказ, підкреслюючи, що десятиліття існування цього щоденника є, мовляв, найкращим доказом правильности національної політики, яку веде комуністична партія.

Мемельські німці проти співпраці з литовцями.

РИҐА, 29. 5. ПАТ. З Мемеля повідомляють, що по довшій нараді відбулось засідання мемельської міської ради, на якім вибрали управу міста Мемель. Члени колишньої управи сидять у вязниці у звязку з присудом у відомім процесі мемельських німців. Литовці, члени ради, зголосили бажання співпраці з німцями і домагаються, щоб литовець був заступником президента ради. Німецькі радні перейшли до дальшої черги нарад і всі становища в раді приділили тільки німецьким радним.

Загрозлива хвилина.

Вже 54 роки істнує Рідна Школа, але її матеріяльне становище не було ще ніколи таке важке, як цього року. Що правда, воно стає важче з кожним днем від повоєнних років почавши. У довоєнному часі мав український нарід у Галичині тисячі державних українських вселюдних шкіл. Лише міста не мали українських народніх шкіл і середніх українських шкіл було мало. Тому діяльність тодішньої Рідної Школи обмежувалася до кількох приватних шкіл, до видавництва книжечок, дитячого журналика й педагогічного часопису. Галицький сойм та центральний віденський уряд давав на кожне рідношкільне підприємство поважні допомоги.

Сьогодні відносини зовсім інші. При зрості свідомости українського народу, при його тязі розбудовувати рідну культуру — мусить Рідна Школа виповнювати всі прогалини в ділянці виховання. Сама акція суспільної опіки в дитячих садках вимагає на цей рік коло 100 тисяч зол. Організація доросту теж вимагає вкладу на виховні матеріяли. А вже державних українських шкіл стало так мало, що вони ніяк не всилі заспокоїти виховної вимоги щодо української молоді. Вистане пригадати, що нпр. **державного українського фахового шкільництва зовсім нема.** Все це мусить у сьогоднішніх умовинах дати Рідна Школа коштом цілого українського громадянства.

Видатки Рідної Школи обчислені загалом на півтора міліона зол. на цей рік, з того видатки самої Головної Управи на її зобовязання обчислені **на цей рік на чверть міліона зол.**

Малу частину видатків покривають у часі шкільного року батьки дітей невеликими шкільними оплатами. Решту мало би дати громадянство добровільними датками. Одначе з ріжних причин — за виїмком січня — в ніякому місяці не прийшло до Головної Управи стільки грошей, скільки було на конечні видатки призначених. Очевидно, що такий стан збільшує грошевий недобір Товариства. Постійна матеріяльна недостача обмежує діяльність Рідної Школи і вяже Головну Управу в її плянах.

Надходить місяць червень, коли то кінчається наука у школах Р. Ш., а тим самим відпаде на час майже 3-ох місяців шкільна оплата. Але вчителів Рідної Школи, що ввесь рік виконували по громадянськи із самозабуттям свої обовязки, треба конче оплатити. За свої труди для української дітвори мають і вони право на заслужений відпочинок, щоби набрати свіжих сил до ще видатнішої праці і серед

зашних невідрадних обставин. Якийже це буде
відпочинок, коли й у часі шкільного року вони
часто мусіли працювати „на кредит!"

В найважніших хвилинах національного
лихоліття всякі чинники звертаються до сум-
ління, до серця українського громадянства, й
ніколи ще не завелися. Рідна Школа також уже
нераз користала з обильної надзвичайної до-
помоги в найважніших хвилинах своїх мораль-
них чи матеріяльних труднощів. І цим разом
ми приневолені звернутися з покликом до всіх
українських товариств, установ, організацій і
і цілого українського громадянства:

Допоможіть Рідній Школі перетрівати най-
тяжчий для неї час, час її переднівку; дайте їй
змогу заспокоїти її грошеві зобовязання при-
найменше супроти тих, що стоять виключно
на її службі; не допустіть до того, щоби збіль-
шувався недобір, бо це може мати надзвичай-
но шкідливі наслідки. **Нехай кожний громадя-
нин і кожна духова чи світська установа зло-
жить ще в червні надзвичайний даток на ря-
тунок Рідної Школи.** Нехай в кожній громаді
відбудеться принайменше одно представлення
концерт, фестин, чи що іншого з виключним
доходом на потреби Рідної Школи. **Нехай
кожний член Р. Ш. вплатить решту своєї член-
ської вкладки.** У кожній громаді певне най-
деться такий громадянин, що займеться зорга-
нізуванням негайної якнайвизначнішої допо-
моги Рідній Школі. Нема й не може бути такої
причини, що могла би виправдати чиюсь нехіть
дати пожертву на потреби тієї Рідної Школи,

що на неї нарід стільки надії покладає і що
своєю діяльністю в ділянці шкільництва й ви-
ховання ті народні сподівання вповні оправ-
дує. Сьогодні повинні розкрити свої серця й ті,
що весь рік лише приглядалися, чи Рідна
Школа переб'ється крізь усі труднощі, накопи-
чувані з усіх боків.

В час сьогоднішньої національної скрути, в час загального зубожіння важко нам звертатися з таким покликом. Але мусимо це зробити, щоби освідомити громадянство про загрозливий стан Рідної Школи, якої долю воно поклало в наші руки. А вже нехай собі кожний сам відповість, що ділось би в нас на шкільному відтинку, якби сьогодні не було Рідної Школи. Кидаємо цей поклик, бо вважаємо українське громадянство за найпевніше джерело самодопомоги. Віримо, що цей чинник і цим разом не заведе наших сподівань.

Всі датки посилати на адресу: Рідна Школа, Львів, вул. Словацького 14/III.

ГОЛОВНА УПРАВА РІДНОЇ ШКОЛИ:

Іван Галущинський, голова, д-р Мирон Коновалець, секретар, о. Олекса Базюк, I. заст. голови, д- Іван Раковський, II. заст. голови, дир. Орест Радловський, д-р Юліян Кордюк, проф. Микола Ластовецький, Микола Атаманюк, д-р Володимир Бемко, д-р Степан Біляк, о. Северин Бараник, Дмитро Великанович, д-р Іван Волянський, Володимир Кузьмович, Дмитро Кудлатий, Константина Малицька, Іван Олексин, Іванна Скоплякова, д-р Яким Ярема.

Два економічні конґреси.

Паневропейський конґрес у Відні та економічний конґрес Европи у Брюселі.

Брюсель, в травні 1935.

Цілком спокійно, без великого розголосу та реклями, за вимком малих нотаток в пресі, відбувся минулого тижня у столиці Бельгії — Брюселі — европейський економічний конґрес. У тому самому часі, в другій европейській столиці — Відні — відбувався IV. конґрес панєвропейської едности, під почесним головуванням канцлера Шушніґа.

Як один, так і другий конґрес все своє вістря звернув проти надмірного примінювання суверенности держави в економічній політиці, загально відомий під іменем протекціонізму. За точку виходу поставив собі віденський конґрес зреалізувати дотеперішню теорію паневропейської програми. При помочі великого економічного бльоку, на думку конґресістів, буде можна „запобігти війні і дефінітивній руїні континенту". Тому засновано у Відні постійний центральний комітет під кермуванням д-ра Гейнля, бувшого австрійського міністра торговлі, який краще зможе зорганізувати економічну співпрацю европейських держав. Головним завданням комітету буде старатися за місце збуту для рільничих і промислових продуктів ріжних країн, як рівнож збільшувати торговельні виміни між державами.

Однак бельґійці, користаючи з факту, що світова вистава у Брюселі в повному ході, скликали до Брюселі европейський економічний конґрес. На ньому були зарепрезентовані майже всі краї Европи, що вислали спеціяльних делеґатів а також заокеанські, репрезентовані своїми дипльоматичними представниками. Так само тут, як і у Відні, ціла програма конґресу охоплювала низку проблем, при помочі яких буде можна поліпшити економічний стан Европи, що підупав через істнуючу крізу і надмірні митні тарифи.

Протекціонізм, як такий, нічого нового і в давнину чи тепер він завсіди служив засобом боротьби проти недобору в державній касі. Той дефіцит платив усе імпортатор, якщо хотів продати свій крам у даному краю. Франція за часів Людвика XIV. мала Кольберта, що своєю так зв. меркантилістичною політикою високо підніс престіж Франції на економічному полі, Анґлія при кінці XVIII ст. видала Кромвеля.

Сама в собі ця доктрина, що каже більше вивезти як ввезти не є поганою, бо дуже часто вона одна була забороло́м проти надмірної конкуренції на національних ринках, залитих чужими товарами. Декотрі творці протекціонізму твердять, що головно малі держави повинні, ба навіть мусять триматися такої напрямної, одначе Бельґія на собі виказує щось цілком противного. Хоч вона мала держава, проте вона все змагала до вільної виміни, і якщо деколи примінювала протекціоністичну політику, то лише в самообороннім характері проти „дампінґу" европейських чи заморських держав, що спричинював безпотрібну паніку.

Тягар протекціонізму затяжів тепер на всій Европі у нестерпний спосіб, бо неможливо змінити віковічного правила, що не дозволяє творити якунебудь економіку в замкненому краї. Тимчасом сепарування себе є характеристичним явищем у повоєнному часі. Всі більші країни, не кажучи вже про Анґлію, що традиційно замикає свої ворота перед чужим товаром, почали вести одну еґоїстичну економічну лінію, не дивлячися на наслідки, які вона приносить. Ця рівновага, що колись була між „продуктами землі і індустрії", є захитана в своїх основах і представляє небезпеку міжнародного значіння.

Увесь світ бачить, що стан анормальний, що економічний протекціонізм не може втриматись. Одначе ніяка держава не хоче сама зачинати протиакції, вичікуючи на почин свого сусіда та виправдуючи митні баріери інтересами рідного промислу.

І ось брюсельський конґрес поставив вимогу, щоби вже починаючи від наддунайської конференції всі політичні договори консолідувати і скріплювати торговельними. М. і. італійський делеґат у своїх палких виводах доказував конечність приняти принцип корпоративізму, не лише як проблему внутрішнього характеру, а міжнародного. Члени конґресу мабуть вперше по війні виступили проти абсолютних понять суверенности держави в міжнародніх взаєминах, бо така престіжева суверенність суперечить практичним можливостям господарської співпраці. Щоби повернути до давнього ладу, треба мати забезпечені капітали, себто мати повне покриття номінальної вартости грошей. Тому відразу кидається увічі, що перехід до золотого підкладу необхідний. Треба привести рівновагу і звязок між паперовою монетою та її покриттям у золоті. У тому дусі висловився конґрес.

Чи може мати який вплив цей конґрес на практичне будуче? Важко про це казати. Бо всі наради і висновки, це були звичайні лише побажання, а сам конґрес не має найменшої сили, щоби ввести в життя свої ідеї.

М-р Б. Казимира.

Американські робітники погрожують страйком.

ВАШИНГТОН, 29. 5. ПАТ. Рішення найвищого трибуналу про „Найру" було несподіванкою для широкої суспільности. Перші труднощі виринуть тоді, коли промисловці схочуть скористати з рішення трибуналу, скасують кодекси „Найри", які управильнюють тепер умовини праці і платень та схочуть привернути умовини праці і платні, які істнували перед уведенням кодексів „Найри". Два найбільші робітничі союзи вуглекопів і ткачів погрожують страйком, якщо підприємці привернули би колишні умовини праці і платні. Зате фінансові кола Вол-Стріту вдоволені рішенням найвищого трибуналу. Деякі банкирі вважають це рішення найважнішою подією, яка склалась в останніх роках.

Всеж таки у Вашинґтоні переконані, що кодекси „Найри" будуть бодай покищо далі обовязувати.

Голова союзу праці Ґрін та інші провідники союзу відбули нараду над тим, як вести далі політику. Річберґ, провідник „Найри" звернувся з покликом до підприємців і робітників, щоб далі співпрацювали над вдержанням дотеперішніх здобутків „Найри". Інші члени „Найри" теж висловились, щоб підприємці вдержали теперішні умовини праці і платень. Голова орґанізації продуцентів бавовни Веб піддержує ці поклики провідника „Найри". Алькоголевий промисл не знає, як рішитись.

НАРАДИ ПОЛІТИЧНИХ ПРОВІДНИКІВ.

Вчора пополудні відбулась нарада політичних провідників палати репрезентантів і сенату. Темою нарад була справа, як змінити проекти законів для фармерів згідно з рішенням найвищого трибуналу.

ПРЕЗ. РУЗВЕЛЬТ НЕ ПІДЕ НА УСТУПКИ.

Кола зближені до Білого Дому переконані, що през. Рузвельт рішений вдержати збірні договори між підприємцями і робітниками, устійнити найнижчі платні, найбільшу кількість годин праці і скасувати працю дітей. Дорадники през. Рузвельта переконані, що нема ніяких виглядів, щоб політичні провідники повели негайну акцію. Сумніваються теж, щоб конґрес приняв закон про введення кодексів праці до цілого промислу.

ЯК ДОВГО ВДЕРЖИТЬСЯ „НАЙРА"?

Річберґ заявив, що „Найра" буде істнувати покищо до 16. червня ц. р. Дальше істнування залежить від рішень конґресу.

ОБНИЖУЮТЬ ЦІНИ.

ВАШИНГТОН, 29. 5. ПАТ. Деякі крамниці в Нюйорку скористали з нового положення після рішення найвищого трибуналу й обнизили вже ціни на папіроски та деякі роди горівок.

Протестаційні віча проти ширення поганства.

БЕРЛІН, 29. 5. ПАТ. У вівторок відбулись у Берліні два великі протестаційні віча проти новопоганської пропаґанди, яку поширює „Німецький віроісповідний рух". Віче скликали молоді євангелицькі богослови. На однім вічу, яке відбулося у великій церкві в західній дільниці, промовці протестували проти того, що новопоганський рух присвоює собі назву „німецького руху" підкреслюючи, що канц. Гітлер вважає

християнство головною підпорою національного
самопочуття. Пантеїзм нового поганського руху
— говорили промовці — має своє джерело у мон-
гольських культах, в ліберальній освітній епосі
і в поглядах жидівського фільософа Спінози. Все
те, що нові погани висмівають як елементи жи-
дівської релігії у християнстві, є саме арійськи-
ми елементами.

У Східній Прусії продовжили військову службу.

БЕРЛІН, 29. 5. ПАТ. Офіційно повідомляють, що німецьке міністерство війни продовжило військову службу для Східної Прусії до 55 року життя. Одночасно покликали до війська 1910. річник, крім покликаного до активної служби 1915. річника. Поодинокі команди корпусів цілої німецької армії будуть набирати доповнення тільки у своїх округах.

Гнів комсомольців на Літвінова.

(РО) „Соціялістіческій Вестнік" пише так про зміну настроїв, яку викликала у Москві нова міжнародня політика большевицького уряду. Частина молоді радіє, що Франція шукає приязни з СССР. Зате ідейні комсомольці почуваються упокореними, добачуючи в політиці влади зраду засад ленінізму. Дуже не люблять Літвінова, який на право і на ліво підписує договори з капіталістичними державами, що большевики не будуть вести комуністичної пропаганди. Обмеження діяльности Комінтерну, яку підтримував Ленін навіть підчас наладнання взаємин між СССР і капіталістичними державами, викликує серед комсомольців внутрішній спротив, не згадуючи вже старих большевиків. Критично настроєні комсомольці намагаються наладнати взаємини зі старими членами партії, які попали в неласку. Ці останні бояться не тільки говорити, але навіть слухати критичних завваг. Вкінці згаданий щоденник пише, що багато політичних засланців уже відбуло свою кару, але влада боїться їх випустити на волю. Тому тим засланцям продовжують час кари, звільнених негайно арештують і карають. Слід згадати, що політичні засланці не мають права заробляти на прожиток.

Вільномулярі або масони.

ЩО ТАКЕ МАСОНСТВО І ЗВІДКИ ВОНО ВЗЯЛОСЬ?

(Продовження.)

Словом, вільномулярі опираються лише на свому розумі, а все, що його обмежує, що признає вищу поваґу понад розум, відкидають і поборюють це найбільше прозовий культ природи, який визнавали колись старі єгиптяни у своїх містеріях, а греки й римляни в їхній мітольоґії. Мораль є на їх гадку наукою, яка опирається на людському розумі і прямує до перемоги розуму й чесноти. Чеснота означує силу робити те, що є безглядно добре і виповнювати свої обовязки. Словом: ніякого сліду християнства.

Передовсім визнають вони культ родження. Хрест, кут, циркель, горіюча звізда з великим латинським „Г" або з сирійською йотою посередині — це все символи двох полів і їх получення. За зразком ґностиків навіть божество є у них якимсь двополовим єством, гермафродитом, а сотворіння лише продуктом акту родження. Як такі теорії можуть виглядати у практиці, особливо від часу принимання жінок до т. зв. адопційних льож, можна собі легко уявити. Отже цей масонський культ природи є пантеїзмом у теорії, а грубим матеріялізмом у практиці.

Вільномулярі мають також свою літурґію, яку відправляють у своїх льожах. Є там вівтар з молотком, цирклем, мечем і трупячою головою на вівтарі; свічки означають вільномулярські ступні. Їхні пирі з особливими церемоніями мають заступати Службу Божу. Вільномулярі поминають на своїх сходинах смерть своїх членів промовами, обходженням посмертної, зладженої зі ток піраміди, сипанням цвітів на горіючий огонь і т. д. Замісць фелонів та епатрихилів убирають майстри в льожах білі шовкові дальматики, а „брати" фартушки, шарфи, рукавички й евентуально маски на лице.

Мають вільномулярі також свою ерархію. Папою є у них великий майстер Великого Сходу, „найсвітліший і найвеличавіший"; єпископами майстри капітульних льож, парохами майстри звичайних льож. Звичайні символічні льожі підлягають капітульним, а ці останні начальній льожі, званій Великим Сходом. Побіч шумних титулів мають вони величні декорації і формалістично дрібничкову етикету.

Вільномулярство є на цілій лінії аморальною установою. Вже сама присяга, якої зразок навів я вище, є наскрізь неетична. Той, що вступає, не знає ще нічого, а вже зобовязується додержати тайни, якаб вона не була; зобовязується до безоглядного послуху, хочби йому наказали поповнити найогиднійший злочин. Член льожі може дістати приказ убити другого члена, коли той не повинується їхнім приказам. Отже вільномулярська ерархія присвоює собі безправно право життя і смерти над своїми членами, хоч божі й людські права це заборонюють. Правда, не все вільномулярська влада карала своїх членів за говірливість і непослух смертю, але в такому разі уміщування в тексті присяги чогось, чого не беруть поважно, є також неетичне.

Як я згадав вище, вільномулярі в поодиноких краях беруть участь як такі в політично-суспільних рухах, а навіть часом осягають монополь у проводі таких рухів. Не даром французькі енциклопедисти Вольтер, Руссо, Дідро, Далямбер, Ляметрі й інші як також провідники французької революції, як нпр. Мірабо, Сіє, Ляфает, Талейран, вийшли з масонських льож. Вони приготовили французьку революцію, яка здійснила львину частину вільномулярських ідеалів. За часів першого цісарства вільномулярі підтримували у Франції свого „брата" Наполеона Великого, це втілення революції, бо знали, що він поніс на своїх штиках вільномулярські засади з памятного 1789 р. в Европу.

Вільномулярство піддержує підчас великої революції культ найвищої істоти, яка проявляється в розумі й чесноті. Масонія пропаґує ґаліканізм і янсенізм, бо в той спосіб ослаблює церкву. Підчас Віденського Конґресу в 1815. р. французький Великий Схід в особах екслуховних Талейрана і Фуше зраджує огидно свого великого командора Наполеона, щоб перейти на сторону коаліції і зараженого вільномулярськими ідеями Людвика XVIII. Опісля масонія конспірує, мріє про викликання світової революції і тому закладає в Парижі комітет під назвою „Аліянс космополіт", де увійшли Ляфает, Банжамен, Констан та інш. По приході Наполеона III. до влади вони помагають витворити ліберальний цезаризм, бо знають добре, що при цьому спечуть свою печеню, а саме, маючи вплив на круги при владі, можуть тим успішніше поборювати церкву й релігію. Одначе те, що Наполеон III. їм повинувався, не перешкоджує їм зараз по перемозі німців під Седаном причинитись до скинення Наполеона з престолу і до введення уряду національної оборони, зложеного переважно з масонів, як Ґамбетти й інших. Рівночасно французька масонерія допомогла членам соціялістичного інтернаціоналу викликати в Парижі комуну, яка короткий час уладжувала свої діявольські криваві герці, церкви замінювала в доми розпусти, або зачинювала їх з написом на дверях: **Fermée par la cassation du commerce.**

Дальші уряди Франції стояли і стоять під диктатом вільномулярів. Що акції помершого президента міністрів у Франції Барту для притягнення большевиків до Ліґи Народів допомогли масонські льожі, це буде певне.

Подібне становище займають масони також в інших краях. Вже в половині XVIII. століття численні вільномулярські льожі в Італії перейняли на себе монополь здійснити ідеали італійської нації, а саме здвигнути соборну італійську державу на землях, заселених італійцями і зро-

МИХ. РУДНИЦЬКИЙ.

Дивні форми пошани для Франка.

У 19-ті роковини смерти письменника.

В останніх роках щораз частіше появляються у нашій пресі статті з нагоди роковин Франка, за прикладом традиційних Шевченківських. Можна би у цьому добачувати зріст зацікавлення письменником, прояв пошани для його праці, якби на це не відповідали деякі факти, що попросту глузують з таких здогадів.

Гарний це звичай бодай раз у рік пригадати собі письменника, заглянути до його книжок, хочби на один день. Підходиш до полиці з книжками і вибираєш — найближчий останньому настроєві або такий, що подобався колись найбільше і приблід від сутінків буденщини.

Та замісць творів читаєш заголовки статтей. Тільки заголовки.

Статті з нагоди роковин та ювилеїв — лінія найслабшого опору, а коли вони — часописні, знаємо, як їх пишуть і чому. Преса останніх десятиліть спопуляризувала методу „роковин": — заглянеш у календар і маєш готову тему.

Кілька загальних фраз про Франка ввійшло вже у словник панеґіристів; „каменяр" мабуть одинокий епітет, що дає відріжнити його від Шевченка, Мазепи або Грушевського (читайте недавні некрольоґи). А водночас серед тої самої суспільности, що устами своїх красномовних ромнків так гарно вміє зворушуватись над долею Франка, незрозумілого і покривдженого за життя (теж вигідна фраза) — не появляється ніодно нове видання його кращих творів, не кажучи вже про збірне видання, якого ми від смерти Франка не маємо.

Правда: деякі твори Франка ввійшли вже у шкільну лектуру. Навіщо старшим цікавитись тим, що призначене на науку дітвори та молоді. Підросте нове покоління і знатиме Франка, як нинішнє знає нпр. — Шевченка. Що робить школа з живими письменниками — знаємо. Що вона мусить робити з такими, яких половина творів залишається поза лектурою — може і не знаємо, і таки краще не знати.

Єдиний авторитетний голос про значіння Франка для галицького громадянства мають книгарі; вони можуть сказати вам, що Франкові твори зазнають долі неодного архитвору та неодної макулятури, предивно зрівняних у братських обіймах на полицях українських книгарень. Чи став Франко вже клясиком? — ось цікаве питання. При його нагоді можна би може розяснити, чи „клясик" однозначний з нудним, нечитаним уже твором, якого призначення — збогачувати історію літератури своїм почесним місцем.

Від смерти Франка не появилась у Галичині ніодна студія про його творчість; навіть ті „причинки та матеріяли", що заступають які-небудь аналізи творів та ідей такі бідолашні, що наводять сльозу спочування. Большевики зробили з Франка свого „ударника" і почали величезне збірне видання його творів. Ми поставили йому надгробник і від часу останньої відспіваної там панахиди маємо спокійну совість.

Вряди-годи чуємо, що Франко це не тільки — письменник, але і суспільний діяч, один із провідників нашого культурного руху. Після таких фраз падають теж інші: про шкідливий вплив Франкового світогляду. Дуже характеристичне це явище — відношення деяких публіцистів до людини, що присвятила своє ціле життя, щоб виробити собі погляди на життя та умови людського розвитку. Нехай би ті, що кидають на Франка каменем зза угла спробували перейти головні етапи його думання, щоб зрозуміти, чому він одні ідеї приймав, інші відкидав. Навіть найбільше неґативна критика, що йде від джерел до гирла з усіма його відгалуженнями спонукує і тих, що її переводять і ті, що беруть у ній участь — брати в руки твори письменника і ті інші над якими мусів він схилятись довгими роками, щоб засвоїти собі їх здобуток.

Чи нема в нас ще сміливости для критики великих письменників, чи нема даних, щоб її вести, чи нема попросту для кого? — кожне з тих питань могло би стати актуальне, якби література належала в нас бодай до таких товариських забав як ювилей або ювилейна вистава.

Ювилейний і „роковинний" пієтизм для Франка йде у нас у парі ще з одним цікавим явищем. Так немов би ще за мало написав за свого життя Франко і все те, що дав він найкращого не вистачало нам для лектури, починаємо порпатись у його ріжних паперах і добувати на денне світло неодно таке, чого він сам за життя не хотів показати. Відомо, що Франко заробляв пером і мусів дуже часто давати до друку звичайну публіцистику, яка не виходила поза межі злободенної потреби.

Наше літературознавство не розмежувало досі звичайної популярної та публіцистичної полови від літературного зерна. Франко більш як інші наші письменники може зазнати великої кривди, коли схочемо збільшувати його літературну спадщину кількістю в користь якости стоючи на тому, що все, що писав визначний письменник — цінне і цікаве. Матеріяли для характеристики особи можна найти теж у приватних домашніх записках про фінансові клопоти, у листах до адвоката, кравця або лихваря — хоч це мало літературні твори. Часописні статті для заробітку, принагідні переклади, рукописи засуджені автором на вогонь — витворюють хаос, коли появляються як літературна спадщина письменника. Франко не потребує для своєї слави такої посмертної допомоги.

Ми потребуємо більше нині його помочі, ніж він нашої, але спеціялісти від ідеольоґії твердять, що Франкові ідеї перестарілись разом з цілим XIX-им шкідливим лібералізмом.

бити з Адріятику „Маре нострo". Під впливом масонів повстала в Італії революційна організація вуглярів „карбонарії", яка є властиво відлосом вільномулярства; вона з ним тісно співпрацює і ріжниться від нього лише тим, що у вуглярів є політичні ідеї на першому місці, є есенціональною рисою, а всяка метафізика є чимсь побічним, є що-найбільше засобом до цілі. Недаром казали карбонарії, що вільномулярство є їхнім передпокоєм. Вільномулярі враз із карбонаріями перейняли на себе завдання обєднати Італію в одну державу, зрабувавши „Patrimonium Sancti Petri". Масони, як граф Кавур, Ратацці й інші кепкували собі з протестів і клятви папи та на загарбаних папських посілостях здійснили свій ідеал.

Д-р Петро Мінко.

(Продовження буде.)

Виборчі чудасії в Підгаєччині.

(Як українське населення позбавлено належного йому представництва.)

Перед громадськими виборами утворено в повіті Підгайці **нових 38 громад**, замешкалих переважно польськими кольоністами і в той спосіб змайоризовано число наших радних в утворених 12 волостях.

В часі громадських виборів усі громади, в яких не дійшло до компромісу, ділено на виборчі округи, щоб по „інтенції" закону запевнити представництво в громадських радах кожній „меншині". Таким чином тільки в одній волости, добули ми більшість радних українців, у двох волостях рівне число з поляками, в 9 волостях залишилися в меншости.

Тепер відбуваються **вибори до повітових рад.** В дотеперішнім повітовім представництві з номінації мали ми наших радних 8 (на 24) і 2 членів Виділу (на 6). При виборах на повіт. радних обкроєно нам те число радних через получення двох волостей в одну виборчу колеґію, а саме Вишнівчика і Голгіч. У Вишнівчику на 20 членів виборчої колеґії маємо 7 наших, отже певний мандат, у Голгочах таке саме число, також певний мандат. Через получення обох тих волостей на 40 членів виборчої колеґії було 14 українців і тимсамим ми втратили один мандат. Те злучення не дивувалоб нас, якщо булиб злучені в одну виборчу колеґію такі волости, в яких українці на території волостей мають більшість, а не мають її в радах і будуть цілковито позбавлені представництва, нпр. у волостях Золотники й Семиківці, чи Горожанка й Товстобаби і т. д. Чейжеж говорено в соймі, що ділення громад чи пак повіту на виборчі округи має на цілі забезпечити належне представництво кожній меншости!

В такий спосіб у нас число повітових радних українців з виборів буде тепер менше, як колись з номінації, бо будемо мати **всього 6 радних** на 19 поляків та 1 жида. Очевидно — стратимо також один мандат у повітовім виділі...

Ще про „Сліди перших славян на нашій землі".

Вичитавши в „Ділі" з 22. 5. ц. р. ч. 132 у статті п. Ярослава Пастернака під повищим наголовком згадку про тілопальні пізноримські могили в Надвірнянщині з побитими горшками, щербами, склами і т. п. пригадав я собі подібну могилу в Корсові, брідського повіту над річкою Солонівкою (допливом Стира), про яку припадково ось як я торік довідався. В „Ділі" з 1-го серпня 1932. р. була коротка новинка, що в Корсові, моїм родиннім селі, натрапили на якийсь старинний мур. Зацікавлений такою новинкою, віднісся я до п. д-ра Володимира Бирчака в Ужгороді, якого дружина походить з Корсова, за виясненням тої справи. У відповідь дістав я такого листа:

„Підчас мого побуту на вакаціях 1913. р. у Корсові почали брати пісок до підсипання дороги з горба, що стояв за селом на схід між дорогами до Комарівки і до Шнирева і знайшли в глибині двох метрів під поверхнею багацько потопленого скла, черепя і т. п. Я ті річи сам розкопував і знаходив цілі купи стопленого скла, тарелів склянних, разом стоплених. Це свідчило або, що була якась пожежа, або, що була колись склярня. Був тоді в Корсові д-р І. Раковський (нинішній голова Наукового Т-ва ім. Шевченка — П. Д.) і разом зі мною порпався у тих грузах, — однак ми оба не розумілись на археольоґії — і лиш бажали, щоб тією справою занялось Т-во ім. Шевченка. Але швидко прийшла війна. Хто тепер, у 1932. р. розкопував той горбок, не знаю, може від Т-ва ім. Шевченка д-р Ярослав Пастернак. Можу про те розпитатись в Корсові".

На жаль, не дістав я від п. Бирчака дальшої вістки. Однак я припускаю, що розкопаний горбок — це могила подібного типу, як то п. Пастернак в ч. 132. „Діла" описав, бо перед 40 літами подібний горбок розкопав був дідич села Городинський також на направу дороги в Корсові.

Потап Дольницький.

Закон про охорону авторських прав.

II.

ОБМЕЖЕННЯ АВТОРСЬКИХ ПРАВ.

Журналістика і література.

В часописах вільно передруковувати — покликуючись на джерело й автора — актуальні, дискусійні статті на економічні, політичні і релігійні теми, хіба що їх заборонено передруковувати.

Покликавшись на джерело й автора вільно: 1) **передруковувати** в часописах або призначених до цього творах промови, які виголошено на зборах або прилюдних розправах; 2) **наводити** у творах, які становлять цілість, невеличкі уступи з викладів, промов та інших літературних і наукових творів. З дрібних творів можна навести найбільше три уступи з одного твору. В антольоґії можна передруковувати по смерти авторів уривки з чужих творів, які видруковано в книжках або в часописах; 3) **подавати** короткий зміст оголошених або виставлених творів; 4) **поширювати** виданий твір визичаючи примірники, виголошувати виклади і рецитації (але не для зарібку), хіба що автор виразно заборонив. Сценічні твори можна виставляти, але не в театрі і не для заробітку; 5) оголошені поезії або уривки поетичного твору можна підкладати під ноти, на інструменти. (Стаття 13.)

МУЗИЧНІ ТВОРИ.

З музичних творів можна тільки переносити на інший тон, на інший голос або інструмент. У наукових і літературних творах або в підручниках можна наводити невеличкі уступи музичних композицій або дрібні твори в цілости, якщо їх вже оголошено. Музичні твори можна поширювати: позичаючи примірники виголошувати виклади виконуючи сам твір, але без оплати або іншої матеріяльної користи. Ця заборона не обовязує, якщо виконання музичного твору входить у програму національного свята, або якщо музичне товариство виконує твори виключно для своїх членів. Одначе не вільно виконувати сценічного твору в театрі. (Стаття 14.)

МИСТЕЦТВО.

Рисункові, малярські, ґрафічні, різьбарські, архітектонічні твори можна (навіть змінити щодо величини і перевести необхідні зміни при відтворюванні): 1) виставляти публично, але не для користи; 2) поміщувати репродукції в наукових творах, підручниках і музейних катальоґах, або вживати їх до пояснення викладів, якщо твори видано або виставлено і кожний може їх оглядати; 3) у святинях і музеях можна копіювати твори, що їх вдалось придбати безпосередньо від творця, але слід придержуватись приписів правильника управи музею, 4) відтворювати довільною мистецькою або репродукційною технікою твори мистецтва, які виставлені постійно на публичних шляхах, вули-

М. ГНАТИШАК.

Ще про світогляд у літературі.

М. Рудницький уважав за відповідне, три тижні після відомої прилюдної диспути між ним і мною, дещо прецизніше і повніше сформулувати на сторінках „Діла" свої погляди на справу світогляду в літературі, ніж він це зробив підчас самої диспути. Цей запізнений причинок до згаданої диспути знову зактуалізував цілу справу, та притягнув до дискусії нових учасників. Я не мав заміру нічого додавати до формуляції свого становища, поданої підчас самої устної диспути, та в рефераті про неї, поміщеному у Великодньому числі „Мети". Але М. Рудницький у статті „Чи письменник мусить мати світогляд?" („Діло" з 5. і 7. травня ц. р.), мабуть мимоволі, поставив справу так, що читач, який не слухав самої диспути, міг виробити собі фальшивий погляд на моє становище в цій справі. Згадавши на вступі про мене як свого опонента, автор далі бореться з деякими поглядами, зовсім мені чужими. Таким чином читач міг би відносити до мене деякі епітети про „крикунів", що „не загикуючись, відмовляють права" називати письменником великого европейського письменника, коли він не має „їх світогляду" і т. д.

Поважний критик — а думаю, що лише про таких варто писати — не то, що ніколи не „відмовляє права називати письменником" талановитого „світоглядового" противника, — але навпаки, навіть високо оцінює мистецькі й літературні вальори його творів. Лише, що висновки з такої оцінки робить інші, ніж ліберальна критика. Бо саме висока мистецька вартість неодного розкладового в релігійно-моральному, національному чи громадському огляді твору робить цей твір тим небезпечнішим для загалу — і обовязком поважного критика є на цю небезпеку вказати і такий твір поборювати, — але не з літературно-мистецьких причин. Це я казав підчас самої диспути — це зафіксовую й тут на письмі.

Зясоване вгорі становище не є, як моглоб на перший погляд здаватися, нелітературне, позаестетичне. Не вважаю за найліпшу ту критику, яка оперує виключно лише етичними, національними чи громадськими критеріями. Бо головна річ у літературі — це її формально-естетичні вартости. Але ці вартости не можна трактувати абстрактно, як щось відірване від життя; естетичні критерії людини, як суцільної індивідуальности, розвиваються в тісному звязку з іншими сферами її психічного життя. Для людини, яка органічно сприняла означені релігійно-етичні, національні чи громадські засади, вже тимсамим і естетичні вартости твору з протилежними ідеями будуть мати інший характер, ніж для прихильника ідеольоґії даного автора. Це незаперечний психольоґічний факт. Так само, як незаперечний факт, що кожна здорова людина з обридженням відкине навіть найгарнішу своїми формами й кольорами квітку, якщо та квітка нпр. видаватиме зі себе сильний трупячий сопух. Чи цей здоровий відрух не має нічо спільного з естетикою? Думаю, що має, і то дуже багато. І не мусить при цьому така людина цій квітці „відмовити право" називатися чудово гарною щодо форм і кольорів. Саме тому вважаю можливим злучувати етичну, національну й громадську оцінку твору — з чистим естетизмом, і таку форму критики вважаю за найправильнішу.

Коли річ іде про інші питання, зачеплені в цій опізненій дискусії, — то обмежуся тут до коротенького зясування головних своїх думок, висловлених в устній диспуті. Світогляд має кожна людина, а тимсамим і письменник. А що людина тим вартісніша, чим більше вироблений і морально позитивний її світогляд, — то й письменник з виробленим світоглядом є ідеалом кожної літератури. Вироблений світогляд обмежує творчі можливости письменника лише тоді, коли він не є органічно вcрослий в душу письменника але насильно форсований у творі. Основні елементи, без яких ніякий письменник не може піднестися на вершини творчости, є: вироблений, високо-моральний світогляд, великий поетичний талант і опанування літературної техніки.

Наприкінці ще одно: згадана прилюдна диспута, не вважаючи на всі свої недомагання, дала поважний вислід. Загальна опінія слухачів, що забирали голос у ширшій дискусії, показала, що релятивістичне й морально індиферентне розуміння завдань літературної критики належить уже безповоротно до пройдених етапів на шляху нашого культурного розвитку. Це безперечний факт, — яким не захитали навіть зайві, на мою думку, спроби, звести диспуту до рівня фарси.

цях, площах або публичних городах, але не в тих самих розмірах і не такого самого вжитку. При архітектонічних творах можна відтворювати тільки зверхну фасаду, у святинях і публичних будівлях — теж із середини; 5) можна відтворювати малярські або графічні твори і навпаки; 6) можна будувати на основі виданих плянів, описів, моделів і будівельних рисунків, хіба що автор застеріг тільки для себе право будови; 7) можна відтворювати фотографічні знимки, але не фотографічно. (Стаття 15.)

КОПІЇ.

Можна кожному скопіювати або відтворити чужий твір виключно для власного вжитку. Ця постанова не торкається будови домів на основі чужого архітектонічного твору. (Стаття 18.)

ПОРТРЕТИ.

На виконування авторських прав до ріжних портретів треба мати дозвіл портретованої особи, якщо вона не дістала від мистця заплати. Дозволу не треба: 1) якщо йде про портрети загально-відомих осіб і вони при портретуванні не висловлювали ніякої заборони; 2) якщо портрети осіб є тільки частиною образу, який представляє свято, збори, краєвид і т. п. (Стаття 19.)

ЛИСТИ.

Авторські права на чужі листи можна мати тільки за дозволом особи, до якої писалось листи, якщо її прізвище має або може бути виявлене. По смерти цієї особи треба до **трицяти** років від тої смерти: дозволу на це її подруга, хіба що вони жили в сепарації; якщоб не було подруга, треба дозволу батьків; не було батьків — дозволу дітей покійної особи; якщоб не було дітей — дозволу рідних братів і сестер. (Стаття 20.)

ВИЩЕ ДОБРО.

Міністер освіти може з оглядів на вище добро (ужиточність) дозволити, щоб виданий твір поширити при допомозі радія або радіофонії, хочби автор або та особа, що набула авторські права не дали свого дозволу. Одночасно міністер у своєму рішенні устійнює відповідне відшкодування для автора або тих осіб, які придбали авторські права. Це відшкодування виплачують авторові або зацікавленим особам, або складають признану квоту до судового депозиту (тепер до скарбового уряду). Невдоволений автор або зацікавлена особа можуть до **одного місяця** від доручення рішення внести позов до окружного суду, але позов не припинює рішення міністра. (Стаття 16.)

ЯК ДОВГО ОБОВЯЗУЮТЬ АВТОРСЬКІ ПРАВА?

Авторське право вигасає аж після **50 років** від смерти автора; при спільних творах (опера і лібретто, мельодія і текст, повість та ілюстрації) після 50 років від смерти його автора, який пережив інших.

При посмертних творах, себто не виданих за життя автора, авторське право вигасає після **50 років** від його смерти. Якщо посмертний твір появиться у першім десятиліттї, час авторського права продовжуеється на 10 років.

Авторське право правних осіб (нпр. видання Видавничої Спілки „Діло" — прим. Ред.) вигасає після **50 років** від часу видання твору або іншої форми, в якій його оголосили. Цей самий речинець обовязує теж при анонімах або псевдонімах, якщо автор перед вигасненням права відкрив прилюдно своє авторство.

Авторське право до фотографічних творів вигасає після **10 років** від зроблення знимки; до кінематографічних творів — після **20 років** від вдаження фільми; до перерібок музичних творів на механічні прилади (нпр. грамофонові плити) після 20 років від виконання перерібки.

Авторське право до серії фотографічних знимок, які мають мистецьке або наукове значіння, кінчиться після **50 років від смерти видавця**. (Стаття 21.)

Якщо твір появляється в окремих частинах (томах, зшитках), час числиться для кожної частини окремо. Одначе якщо окремі частини своїм змістом не творять цілости, час числиться від видання останньої частини.

Час авторського права числиться роками, починаючи від 1. січня чергового року від смерти автора, від видання твору і т. д. (Стаття 23.)

ПЕРЕХІД АВТОРСЬКИХ ПРАВ.

Автор може подарувати, відступити або продати свої права; може теж передати їх у заповіті. Якщо нема заповіту — права автора переходять на законних спадкоємців. Договори про перехід авторського права слід згадати на письмі. (Стаття 24.)

Як довго авторське право прислугоює авторові не може воно бути предметом екзекуції на покриття зобовязань, якщо автор спротивиться екзекуції. (Стаття 25.)

ПОДІЛ ЗИСКУ ПРИ ВІДПРОДАЖІ ТВОРІВ МИСТЕЦТВА.

Якщо продавець продає оригінальний твір пластичного мистецтва за ціну на половину більшу від ціни купна, автор і його спадкоємці мають право до 20 прц. участи у згаданій надвижці понад половину. Нпр. громадянин купив гарну картину за 300 зол. і опісля відпродує її за 450., тоді мистець або його наслідники можуть домагатись 20 прц. участи в зиску 150 зол. (450=300+150), хочби навіть раніше зреклися цього свого права. Одначе мистець і його наслідники мусіли би доказати, що його картину відпродано зі зиском.

Вислідм виборів пов. радних в Золочівщині.

У золочівському повіті покінчилися вибори повітових радних. Вислід такий: на 31 повітових радних вибрано поляків 22 (у цьому хліборобів 16, учителів, 2, священик 1, ем. скарбовий службовик 1, ремісник 1, промисловець 1), старорусинів 3 (хліборобів 2, мельник 1), українців 5 (хліборобів 3, священик 1, промисловець 1), жидів 1, адвокат. Ніяких протестів не зголошували. (АІ. ВСХУД).

З ОРҐАНІЗАЦІЙНОГО РУХУ.

Повітовий Народній Зїзд У. Н. Д. О. в Жовкві.

Заходом Повітового Нар. Комітету відбувся у вівторок 28. травня ц. р. в Українськім Повітовім Домі в Жовкві Повіт. Нар. Зїзд, на який прибуло поверх 250 членів і прихильників партії УНДО майже зі всіх сіл Жовківщини, між ними поважне число священиків і світської інтеліґенції та міщан з самої Жовкви. В год. 12.30 вполудне отворив нараду *д-р Іван Романків*, адвокат у Жовкві, дотеперішній секретар і головний керманич орґанізації на терені Жовківщини від часу уступлення голови Повітового Народнього Комітету, радн. Володимира Даниловича. До Президії Зїзду увійшли: радн. В. Данилович, о. декан Іван Бирка, парох Желдця, Теодор Кривлюк з Пристані і д-р Степан Сеґер, канд. адвокат, з Кошелева, як секретар.

Як перший зложив д-р Романків звідомлення з діяльности уступаючого Повітового Народнього Комітету за час від грудня 1932. р. дотепер. На внесок о. дек. Бирки Зїзд однодушно приняв до відома предложене звідомлення з праці уступаючого ПНК й ухвалив йому абсолюторію.

Після цього соймовий посол Жовківської округи *п. Ілько Лисий*, виголосив двогодинний політичний і господарський реферат, у якому обговорив усі актуальні для нашого народу, зокрема для жовківського повіту, справи.

Над рефератом вивязалася жива й річева довша дискусія, яка дала багатий матеріял, що ілюструє нечувано важкі політичні й господарські умовини по селах Жовківщини. Дискусія покінчилась тим, що Зїзд висловив Проводові Українського Національно-Демократичного Обєднання та Українській Парляментарній Репрезентації признання, подяку й повне довіря.

В склад нового Повітового Народнього Комітету увійшли: 1) о. Матвій Павлюк, парох Боянця, 2) радн. Володимир Данилович, скарбрадник у Жовкві, 3) д-р Іван Романків, адвокат у Жовкві, 4) Пилип Креховецький, рільник у Замочку, 5) Михайло Була, рільник у Вязові, 6) Теодор Кривлюк, рільник у Пристані, 7) Кость Пушкар, рільник у Дорошові Великім, Павло Хомяк, рільник у Кошелеві, 9) о. Шилітка ЧОВВ в Жовкві, 10) о. Евген Боднар, парох Мостів Великих, 11) д-р Степан Коновалець, лікар у Куликові, 12) д-р Малко Іван, адвокат у Мостах Великих, 13) о. Іван Томашівський, парох у Глинську, 14) д-р Степан Сеґер, канд. адвок. у Кошелеві, 15) інж. Іван Чернич, власник дібр у Дальничу, 16) Марія Пелеська в Жовкві, 17) Іван Бесик, рільник у Сопошині. Вкладку ухвалено у висоті від 30 сотиків до одного золотого.

На зїзді був місцевий повітовий староста Емерик враз із референтом безпеки Тарнавським.

Відспіванням національного гимну покінчено Зїзд, що його підготовив посол І. Лисий враз із секретарем Пов. Народнього Комітету д-ром Романковим, які відбули в цій справі цілу низку конференцій з представниками поодиноких сіл і скликали цілу низку політичних та господарських віч у повіті. Між іншим відбулося дня 31. березня ц. р. політичне віче в селі *Пристань* при участи около 400 місцевих громадян та громадянок з політичним і господарським рефератом посла І. Лисого. Дня 7. квітня ц. р. політичне віче в селі Любеля при участи поверх 400 осіб з політичним рефератом посла І. Лисого. 14. квітня ц. р. господарська нарада в селі *Любеля*, в якій взяло участь також поверх 400 осіб. Господарський реферат виголосив пос. І. Лисий. На чергове політичне віче, яке скликав посол І. Лисий на день 21. квітня ц. р. в Кошелеві, не дозволило повітове староство під замітом, що місцеві відносини можуть викликати в часі віча неспокої.

Нові члени повітової ради в Жовкві.

Членами повітової ради в Жовкві вибрані: М. Борак (Мервиця), М. Бродик (Мокротин), В. Дацик (Бутини), о. М. Доложицький (Куние), Ф. Диба (Глинсько), о. В. Гоцький (Колодение), В. Бзорковський (Куликів), о. М. Конколінський (Колодно), о. Р. Кокотайло (Туринка), д-р З. Костянський (Куликів), м-р І. Кравс (Мости В.) д-р І. Лашкевич, бурмістр (Жовква), Ст. Мацьків (Передримїхи Малі), Ст. Михалюк (Желдець). І. Мурин (Гутисько), І. Панек (Скварява Нова). Мойсей Мехель Руди (Жовква). В. Радзіковський (Пристань), Е. Раєвський (Станислав), о. Л. Рись (Жовква). А. Сокальський, бурмістр (Мости В.). Константина Стажинська (Деревня), І. Токар, (Мервиця), А. Васько (Борова), І. Завада (Воля Зисоцька). (Аґ. Всхуд.)

Західно-европейський летунський пакт.

ЛЬОНДОН, 29. 5. ПАТ. Дипльоматичний кореспондент „Ню Кронікль“ Джермен Бартлєт, який тепер є у Берліні, надіслав телеграму до редакції свого щоденника, що ще цього тижня німецький уряд перешле В. Британії проєкт західно-европейського летунського пакту. В найближчих днях Німеччина дасть відповідь на питання британського амбасадора в справі вияснення деяких уступів промови канц. Гітлера. Бартлєт пише, що британський уряд ніколи не мав кращої нагоди, як тепер наладнати щирі розмови про обмеження зброєнь. Одначе якщо ці розмови мають закінчитися успішно, британський уряд повинен з довірям ставитись до канц. Гітлера, як до чесної людини і затишити всякі заходи, щоб притягнути Німеччину вернутись до Ліґи Націй.

БЕРЛІН, 29. 5. ПАТ. Морські наради між Німеччиною і В. Британією починаються у вівторок 4. червня ц. р. У склад німецької делеґації, якої проводитиме фон Рібентроп, входять: контр-адмірал Шустер, аташе маринарки у Льондоні капітан маринарки Васнер і капітан фон Кідерлен.

Кл. Грабик редівівус.

У сьогоднішньому числі „Кур'єра Львовского“ (з 29. V.) находимо на першій сторінці велику заяву, з якої виходить, що встановлений судом, на вимогу вірителів того часопису, примусовий управитель, колишній ендек адв. Блажейовський, тепер „бебіаюючий“, — усунув цілу редакцію (Роска і тов.) та впровадив туди назад усіх недавніх ендецьких сецесіоністів з пп. Вл. Свірським і Грабиком на чолі. Нові редактори, видно, відчувають незручність ситуації, — вертатися на старі редакційні крісла у тому часописному видавництві, з якого їх недавно викинули, завдяки судовому примусовому управителеві, — вірніше кажучи: завдяки санації, — бо стараються виправдати себе в очах ендецьких читачів. Роблять це по старому шаблоні: беручи відразу у своїй наче засадничо-програмовій заяві найвищі протижидівські і протиукраїнські тони. Це той коник, на якому вже їздили й робили найкращі ґешефти всі народово-демократичні патріоти, — чому б на такому самому конику не збивати капіталу й пп. Свірським та Грабикам, що вважали за доцільне помазати себе трохи санаційною фарбою, тим більше, що чейже національна політика післятравневих літ дає їм чимало арґументів, що примушатися до таких ґесел і проповідувати їх — це діло насправді „льояльне“.

Реєструючи сьогодні факт нової події на львівському пресовому ґрунті — що офіціяльна ендеція після втрати „Слова Польского“ втратила знову свій щоденник, — ближчому розглядові протоплюєвої „програми“ нових володарів „Кур'єра Льв.“ присвятимо окремі уваги. Вони вяжуться теж найтісніше з проблемою вічних банкроцтв ріжних польських щоденників у Львові та з проблемою повного упадку польської преси у Східній Галичині. З того погляду спроби пп. Грабиків реґабілітуватися і притягнути ендецьку публіку до „Кур'єра Льв.“ — дуже примітивні і наївні: ніщо інше, тільки саме ті методи ендецької публіцистики стали одною з головних причин запропащення цілої галицької преси, бо вони спримітивізували всі проблеми, обнизили інтелектуальний рівень часописних читачів і вкінці зогиднили читачеві ґазету

Переполох у Франції.

Втеча золота до В. Британії.

ПАРИЖ, 29. 5. ПАТ. На вчорашнім засіданні палати послів міністер фінансів Жермен Мартен відчитав в імени уряду заяву, в якій навів мотиви, чому уряд домагається від парляменту признати йому закон про повновласти. Уряд заявив у цій деклярації, що міжнародні спекулянти, які хочуть осягнути зиски з обнижки чужих валют, в останньому часі виконали наступ на девізи держав, які мають покриття золотом для своїх валют. Голяндія і Швайцарія видали охоронні розпорядки і спаралізували ці заходи і тоді спекулянти звернулись проти французького франка. Деякі фінансові кола і деякі закордонні часописи повели кампанію проти франка.

Внаслідок цього з Французького Банку відпливає масово золото. Одночасно грошевий ринок корчиться і тому дійшло до звишки короткоречинцевого кредиту. Одночасно на біржі вартісні публичні папери впали, промислові акції підскочили вгору. Тому треба було підвищити дисконтову стопу Французького Банку, відсотки від скарбових бонів і від бонів національної оборони.

НЕДОБІР БУДЖЕТУ.

Одначе уряд не бачить причини до паніки, бо франк має на 80 відсотків покриття у золоті. На жаль не вдалось припинити недобору буджету вже через 4 роки. Зріст недобору щороку збільшує борги держави і спричинює недовіря, яке підважує довіря до валюти. Цей недобір в очах громадян і закордону доказує, що Франція вдержує видатки на рівні, який не відповідає платничій спроможности її мешканців. Одночасно може довести до вичерпання кредитів. Згадуючи про заходи уряду, щоб опанувати це грізне положення міністер додав, що навіть підвищенням дисконтової стопи не осягнено мети.

В останніх трьох днях з Франції відплило золото вартости трьох міліярдів франків. Тільки одного дня 27. травня ц. р. відплив золота досягнув аж 1.160 міліонів франків. У таких умовинах уряд мусить повести скору акцію, щоб зменшити недобір. Міністер висловився проти девалюації, яка не розвяже господарської проблеми.

Одначе навіть зрівноваження видатків держави не вистане до фінансового уздоровлення. Тому уряд домагається від парляменту повновластей, які обнялиб не тільки фінансову ділянку, але цілість господарського уздоровлення.

Уряд поробить заходи, щоб довести до стабілізації валют і оживити торговлю. У внутрішній політиці дійде до обнижки дисконтової стопи, обниження публичних видатків і зменшення податків, якщо вдасться виконати програму фінансового уздоровлення.

Вкінці міністер предложив парляментові законопроєкт про повновласти.

В дискусії пос. Блюм, провідник соціялістів, гостро скритикував програму уряду кажучи, що золото втікає з Франції ще від подій, які відбулися в лютому м. р.

Блюмові відповідав пос. Анріо, який доказував, що саме Блюм і „спільний фльок“ соціялістів з комуністами підорвав довіря загалу. Опісля урядовий проєкт переслали до фінансової комісії.

ЕКСПОЗЕ ПРЕМ. ФЛЯНДЕНА.

Опісля члени фінансової комісії зійшлися в будинку ради міністрів, де прем. Фляньден виголосив експозе про положення, виясняючи причини, задля яких уряд домагається спеціяльних повновластей.

НОВИНКИ

— **„Лис Микита“ — на сцені.** Повітовий староста у Бібрці рескриптом з дня 7. січня ц. р. до ч. Б. П. 10/698/1934 дав дозвіл на прилюдні театральні вистави інсценізації Франкового „Лиса Микити“. Пригадуємо, що дозвіл староства на допущення песи на театральну сцену має обовязуючу силу не тільки на области дотичного староства, але й на всіх інших областях. Треба тільки в поданнях за кожний раз покликуватися на цей рескрипт старости, подаючи його дату та число.

— **З Українського лікарського Товариства.** В пятницю, 31. травня в год. 19. відбудеться у домівці Товариства при вул. Підвалля 7, І. відчит д-ра Т. Бурачинського: Про німецький стериліЗаційний закон. 1622

— **Наша Служба Божа в радіо в Франкфурті н. М.** Частини з нашої Служби Божої, які співатиме хор питомців філ.-теол. академії у Франкфурті н. М. з німецькою доповідю о. д-ра Верґуна можна буде чути в неділю, 2. червня від години 9. рано.

— **Рільні осередки вязнів.** Цього року відбудуться перші жнива в пробних рільних осередках, зорганізованих міністерством справедливости на Шлеську і Поморі. На ріллі осаджено 600 вязнів, що працюють під проводом спеціяльних інструкторів.

— **Реставрація Софійського Собору.** Українська рада народніх комісарів призначила 135.000 рублів на вступні роботи у звязку з реставрацією Софійського Собору в Києві. До роботи покликано московських спеціялістів від мозаїки і фресків, проф. Фролова, Юкина, Кіплінга (?) і архитекта Могилевського. Передбачується теж реставрація Андріївської церкви.

— **Вкрали 41 перстенів.** До крамниці ювиліра Ів. Яжини при Марійській площі у Львові прийшли дві жінки й один мужчина та казали показати собі найдешевший рід брошок. Як вийшли, ювилір ствердив, що пропала йому касетка з 41 перстенями вартости 10.000 зол. Поліція є вже на слідах злодіїв, що є з бувш. Конґресівки.

— **Власник реальности злодієм.** Перед окружним судом у Львові станув 22-літній Ян Запровевич, власник реальности на Знесінні, під закидом 33 мешканевих крадіжей, яких допустився в часі від липня до грудня ц. р. Обвинувачений вичитував в анонсах адреси осіб, що мають до винайму кавалерські кімнати і приходив там, представляючись за студента університету або політехніки. Кінчилося на тім, що Запровевич, користаючи з неуваги домівників, крав, що попало йому під руку. На розправі боронився безробіттям і недостатком.

— **Напад на кондуктора.** У трамваєвому возі ч. 10 на вул. Зиблікевича придержано Влад. Шевчика, що пробував видерти кондукторові торбу з грішми.

— **„Доми людові“ на Поліссі.** На українському Поліссі перестали існувати „Просвіти“, тепер зникають також українські кооперативи. Населення позбавлене національного виховання та задоволення своїх культурних потреб. Це використовують польські організації та інші чинники й започаткували широку акцію будування „домів людових“. Полісся сильно загрожене!

— **Велике заворушення** вибухло в селі Несуловичах біля Олькуша. Три гаєві заскочили на краю ліса кількох хлопців, що стрясали з дерев хрущі. На вид гаєвих хлопці почали тікати, а гаєві пустилися наздогін. Нараз заступив їм дорогу господар Баран і запротестував, щоби гаєві толочили йому засіяне поле. Прийшло до сварки, при чому збіглися люди і поставилися грізно до гаєвих. Вони теж не злякались і дали до людей кільканацять стрілів, ранячи трьох хлопців і одну дівчину. На гук стрілянини прибігло зі села коло 150 людей і давай напирати на гаєвих, які мусіли схоронитись до ліса. На щастя, рани, які зазнали хлопці не є тяжкі бо походять від шроту.

— **Повітряна труба** перетягла в понеділок вечір над долинянським повітом і наробила великої шкоди в садах і будинках. Сила вихру була така велика, що зривала дахи з домів і завалила багато господарських будинків. Найтяжче потерпіло село Витвиця, де буря ушкодила м. і. церкву, на яку впало дерево, вирване з корінем.

— **Краєва хроніка.** В Буві біля Сокаля втопився 24-літний пекарський помічник Мовес Фінкель з Любачева, що приїхав до свояків і поїв коні. — Перемиський суд засудив на 8 літ вязниці Стефана Гавришка зі Судової Вишні за грабіжковий напад на млин.

— **Сушив стрільний порох.** Василь Петрик із Холодрібки біля Заліщик назбирав на полі військові стрільна, що залишились із світової війни та хотів видобути з них стрільний порох. Добутий порох сушив на кухні. Порох вибухнув і попарив дитину. Дитина на другий день померла. Петрика арештували.

— **Ціле село хоче перейти на жидівське.** До варшавського рабінату прийшла делегація білоруських селян зпід Пинська і заявила, що їхне ціле село хоче перейти на жидівську віру. Рабінат відповів, що може сповнити їх бажання тільки тоді, коли на це згодиться адміністраційна влада. Тоді делегати звернулися до адміністраційної влади, але стрінулися з відмовою. Вони зробили дальші заходи в Данцігу, але теж без успіху. Перед кількома днями вони знову приїхали до варшавського рабінату, щоби приняв їх на юдаїзм, і заявили, що святкують суботу, виконують всі жидівські обряди, а тепер хотіли би дати себе обрізати. Секретар рабінату сказав делегації, що їх прохання возьме рабінат під розвагу на найближчому засіданні. Як показується, збаламучені селяни належать до секти суботників, яка приняла багато обрядів зі старого завіту.

— **З Польщі.** У Варшаві хотять влаштувати в спеціяльному цирку небувалу досі імпрезу — боротьбу биків. — В Ряшеві засуджено Йосифа ...рина з Високої на 2 роки вязниці за те, що застрілив Софію Боронь, яка, мовляв, кинула на нього чари.

— **Самогубство через корову.** Селянин Вінцент Турек у Поврознику під Мушиною купив у сусіда Войтіха Барновського корову за 193 зол. Коли завів її до дому, ствердив, що корова була хора. На другий день відвів корову до попереднього власника і зажадав звороту грошей. Одначе Барновський заявив Туркові, що грошей не верне, а коли він обставав при своїм домаганні, Барновський сказав: „За моєю стодолою є груша, йди і повісся". Турек послухав ради і справді повісився на груші. Справою занялася влада.

— **Півтора міліярда спадщини.** З Австралії прибула вістка, що в липні м. р. помер у місті ...ней міліонер Абе Корнберг. А що він не лишив ніякої рідні, австралійська влада звернулася до польського уряду, бо небіжчик походив з Польщі, щоб евентуальні кревні зголосили претенсії до спадщини. Показалося, що найближча родина небіжчика, який походив зі Збаража, живе тепер у Тернополі і находиться в біді. Маєток Корнберга оцінюють на 60 міліонів фунтів штерлінгів т. е. півтора міліярда золотих.

— **Найшвидші кораблі світа здобувають синю стяжку.** В 1817 р. два малі кораблі вирушили з Міннесоти, щоб осягнути найшвидше свою ціль: Новий Орлеан. Їхали зі швидкістю 8 морських миль на годину і осягнули ціль рівночасно. В 1838 р. англійський корабель „Сіріюс" уперше переїхав простір з Квінстовн в Англії аж до Нового Йорку в Зл. Державах. Їхав 17 днів. Уже 2 роки пізніше корабель „Британія" ...шив час подорожі з Европи в Америку на ... днів. У 1879 р. обіцяно вперше найшвидшому кораблеві „синю стяжку", яка мала властиво символічне значіння. Це відзначення основане на англійському ордері „стяжки з підвязкою". 20 років боролися англійці між собою за першенство. Але вже в 1870 р. німецький корабель „Фірст Бісмарк" перевищив їх. Опісля побив його корабель „Вільгельм Великий". Три роки пізніше осягає „Німеччина" 23 вузли на годину супроти давніших 20 вузлів на годину. Це рекорд. В 1901 р. „Кронпрінц Вільгельм", а в 1903 р. „Цісар Вільгельм" є найшвидші. В 1906 р. був французький корабель „Провенс" найшвидший, тільки не додержувався для пасажирських кораблів наміченого і доступного ...ку. Опісля здобуває „Мавританія" синю стяжку Англії назад. 20 років була ця стяжка в посіданні Англії. Потім здобуває її знову Німеччина, а саме корабель „Бремен". Французький корабель „Нормандія", який саме будують, ... найбільшим кораблем світа (80.000 тон ... — 16.000 кінських сил). Також англійський корабель „Квін Мері", що його будують англійці, не лишиться позаду. Ці кораблі мають намір відібрати „Бремен" рекорд, себто символічну синю стяжку.

— **Меншинне вчительство в Румунії.** Як повідомляє черновецька преса, румунський уряд заманіфестував знову практично вороже відношення до національних меншин. Минулої осени іменовано в державних народніх школах меншинних учителів, що покінчили вчительські семинарії. В останньому часі шкільна влада одержала наказ повидалювати цих учителів з державної служби. З того видно, що ніякий учитель ані учителька, які покінчили професійну освіту, не мають тепер виглядів на посади в державних школах.

— **Стерилізація під Москвою.** В еринському шпиталі московської округи, як повідомляють „Ізвестія", піддано стерилізації 34 жінки у віці від 22 до 37 літ. Операцію переводив лікар Тургенев при помочі лікарки Перевезенцевої.

— **Телевізійні салі в Берліні.** В останньому часі відкрито в Берліні чотири телевізійні салі, доступні для публики тричі в тиждень. Вхід безплатний.

— **Електрика на службі виноградників.** Ненормальна погода цьогорічної весни причинилася до дуже невідрадних виглядів для виноградників. Врожай на виноград заповідається дуже погано. Маючи це на увазі, німецькі власники винниць над Реном пробують ратуватися при помочі електрики. Вони влаштували спеціяльні електричні проводи здовж і поперек своїх винниць і огрівають виноград електричними струмами. Покищо не знати, чи ця спроба вдалася. Але вже на око видко, що електризовані виноградні культури розвиваються краще.

— **Нові джерела нафти в Совітах.** В околиці Краснокамска пермської округи викрито нові нафтові джерела, що на думку геольоґів належать до найбільших в Европі. Скількість нафти оцінюють на 12—15 міліонів тон.

— **Листи поїхали на полудневий бігун і назад.** Американська почта видрукувала окремі марки, присвячені Бирдові. Муж довіря почтового уряду Андерсен поїхав на Антарктиду, де в таборі Бирда остемплював 40.000 листів з марками Бирда. Тепер їде до дому. Тисячі збирачів марок чекають нетерпеливо його повороту.

— **Драма в Голівуді.** Голівуд є осередком багатьох видуманих фільмових сензацій. А раз став він осередком правдивої драми. З досі невиясненних причин ранено тяжко Ґольдвіна, директора великого кінового підприємства „Метро-Ґольдвін Маєр". Втаємничені твердять, що в цьому причасна Анна Стен, улюблена і славна фільмова артистка, родом з Києва, яку врештою саме Ґольдвін зробив великою „зорею". Вона сперечалася з ним напередодні його поранення за висоту ґажі. 260.000 долярів не здавались їй досить великою сумою, а також роля їй не відповідала. В суперечці подерла Стен контракт і відгрожувалась директорові. Ці відгрожування викликали підозріння, буцімто Стен ранила Ґольдвіна. Доказів на це нема. Все овіяне строгою таємницею. Анна Стен живе у Голівуді. Її віллю береже поліція. Ґольдвін лежить у санаторії і нікого до нього не допускають. Його стан не є грізний.

— **Відбирають землі морю.** Німецький міністер земельних справ перевів проєкт закону про осушення земель, покритих Північним морем, що посувається постійно в напрямі суходолу. На території, здобутій від моря, можна буде створити 2.000 фарм. Роботи потревають кілька літ і при них буде занятих кілька тисяч безробітних. Кошти робіт обчисляють на 85 міліонів марок. Осушуватимуть землі на гольштинському побережі, які заляло море в середніх віках.

— **Населення Німеччини росте.** Як стверджує статистика за 1934 р., населення Німеччини з кінцем тогож року дійшло до 66 міліонів 640 тисяч. На увагу заслугує значний зріст уродин у порівнанні з 1933 р. Коли в 1933 р. уродилося 227 тисяч дітей, то в році наступному було уродин 464 тисяч, отже зросли більше як удвоє. На кожну тисячку мужчин припадає 1058 жінок, отже Німеччина має майже два міліони жінок більше ніж мужчин.

— **Противники нового календаря.** В румунському селі Кукова департаменту Путна вісім селян, противників нового календаря, забарикадувалося в місцевій церкві і побили двох селян, що хотіли з церкви вийти. Поліцію, що хотіла вивести забарикадованих, також побито. Тому що інтервенція прокуратора в супроводі кількох жандармів завела, мешканці села напали на церкву і знищили її. Дві особи вбито, 8 ранено. Арештовано багато осіб і привернено спокій. Інцидент мав релігійний підклад.

З нових видань.

ГОЛОС ПАСТИРЯ. Пастирські листи, наукові й популярні розвідки, статті й промови Й. Е. Високопреосвящ. Митрополита Андрея гр. Шептицького. І-ий том. Львів 1935, стор. 252. За дозволом і апробатою автора новий текст зладив о. Петро Даєдаик.

Перший том містить пастирські листи до духовенства та вірних (зокрема до гуцулів) Станиславівської Епархії (1899—1901)—(1904). як друге видання збірника започаткованого з нагоди 35-ліття Й. Е. Митрополита на львівському престолі.

Хто колинебудь працював над життєписами наших владик, знає, як тяжко зібрати їх „послания", такі важні для їх праці і духа часу. З незвичайним трудом удалось нам при праці над еп. П. Білянським зібрати мало не комплет послань, незнаних навіть у бібліографії. Війна понищила парохіяльні бібліотеки, а комплет пастирських листів нашого Митрополита бачив я минулого року в Лаврові, де їх збирають культурні ігумени. Знаю, як такі листи Митрополита (як колишній капелян для вязнів при вул. Баторія у Львові та у військовім шпиталю в Бережанах) розхапували. Те саме у львівськім шпиталю. Це теж знаменита лектура для інтелігенції, світського духовенства і для плекання покори у черців.

Тому велика дяка трудолюбивому о. П. Даєдаикові, що дав нам їх у новій, повній книжковій формі. Деякі мовні чи друкарські помилки треба виправдати. Зате думаємо, що булоб ліпше пастирські листи до духовенства (аж до цьогорічних, знаменитих включно) дати в окремім томі, а окремо писані для вірних. Усі вірні приймуть це видання з великою пошаною і вдякою.

о. д-р Й. Застирець.

—o—

З театру.

ВЕЛИКИЙ МІСЬКИЙ ТЕАТР: *„СТУДЕНТКА"*, песа на 10 яв *Вікі Бавм.*

Песа з доброї повісти, відомої німецької авторки, що здобула великий успіх „Людьми у готелі". Історія боротьби молодої бідної студентки, яка задибує на своїй дорозі якнайбільші перепони та розчарування. Талановита дівчина, повна енергії має у душі промінь віри в красу життя. Не є це радість життям або потреба використати його пяними поривами, а напів несвідомий інстинкт здорової, зрівноваженої розумної людини.

Приходить мент, коли треба рішитись: іти навпрямки чи довкільною дорогою? зректись улюбленої праці чи здобувати іншу, легшу? Питання це не поставлене в песі ні як теза, ні так виразно. Бачимо довкола головної особи цілий ряд інших більш-менше звязаних з нею чи привязаних до неї. Песа розгортається відорваними картинами; не всі з них необхідні для цілости. Сильно драматичні (ці переважаються) чергуються з погіднішими. Глядач забуває, що на сцені і за сценою падають жертви; вся увага зосереджена на дві головні особи, що на кінці подають собі руки у спільнім сильнім почуванні.

Песа цікава, сильна, добре виведена і може мати довший успіх. Айхлерівна у заголовній ролі прегарна; решта артистів супроводить її гру гармонійним акордом. *м. р.*

—o—

Із судової салі.

ЩЕ ОДИН ПРОЦЕС К. П. З. У. В ЛУЦЬКУ.

Недавно в луцькому окружному суді відбулася розправа проти мешканців с. Ярмолинц Омель **Нікaнора Олексюка, Бориса Максимчука, Омелька Корнелчука, Артема Супронюка та Грицька Супронюка**, яким акт обвинувачення закидав, що вони розповсюджували протидержавні комуністичні летючки й вивісили в селі комуністичний транспарент. У висліді розправи суд видав такий присуд: **Н. Олексюка — 3 роки вязниці, Р. Максимчук, Ом. Корнейчук і Ар. Супронюк — по 2 роки взниці, Гриць Супронюк — до дому поправи**; як малолітньому кару завісили на 3 роки й віддали під догляд батьків.

ЖІНКА-КОМУНІСТКА.

Луцький окружний суд на виїздній сесії в Комлі засудив за комуністичну діяльність на 5 **років вязниці** мешканку с. Маневичі сарненського повіту **Христину Шишолик**. Х.

Дописи.

РІВНЕ.

Новий скандал у рівенському православному Соборі. Як загально відомо, українське рівенське громадянство не може добитись української Служби Божої. Доходило до того, що перед Великоднем збиралася українська рівенська гімназія виїздити до Луцька, щоб ученики могли говіти бодай вже під проводом владики Полікарпа, бо тутешній настоятель собору протоєрей Яковлев не хотів гімназії на ту ціль відступити навіть пивничної церкви-катакомби на відправу Служби Божої. Щойно під загрозою аж такого скандалу остаточно сам о. Яковлев запропонував, щоб українська рівенська гімназія говіла в катакомбі під рівенським Собором, при чому дав запевнення, що для гімназії ця катакомба й на майбутнє буде до диспозиції. Хоч українська рівенська суспільність мала вже доволі нагоди переконатись, як чорна сотня дотримує приречень, остаточно згодилась і хотіла повірити у правдомовність прот. о. Яковлева. І ось не минуло й кількох тижнів, а вже кацапська чорна мафія показує знову своє праве обличча. Отож у неділю 26. травня прийшла українська рів. гімназія та народня школа до Собору на гімназійну Службу Божу. І на диво, вхід до катакомби застали замкнений на колодку. Хоч повідомлено про прихід обох шкіл прот. Яковлева, що саме служив у Соборі, протоєрей не позволив відчинити церкви для учнів. І так прийшлось українським дітям, молоді та громадянству простояти дві години перед зачиненою святинею. Щойно гостра постава батьків та управи гімназії після виходу о. Яковлева зі Собору приневолила його відчинити церкву для молоді. При цьому о. Яковлев позволяв собі говорити до громадян піднесеним тоном, що тутешня, мало вироблена суспільність, на жаль, без протесту прийняла. На кожний випадок помислові люди всціли поробити знимки, як то українська молодь перед українським Собором на своїй землі мусить годинами вистоювати, добиваючися вступу до своєї — несвоєї святині. На кожний випадок не приносять усі ці сумні проваи й факти найменшої чести й українському громадянству, що з браку самопошани і розуміння ваги релігійного виховання у рідній церкві, а заразом через безхребетність і політичне невироблення не здобулося й досі на рішучі заходи супроти малоросійсько-кацапсько-безбожницької мафії, що панує у православній церкві.

Національну свідомість ширить українська книжка і преса, тому жертвуйте датки на купно книжок для наших братів на заході.

Спорт.

Ужгород. С. К. „РУСЬ“ — Ф. Т. Ц. БЕРЕГІВ 2 : 0.

Ця перемога знаменитої ужгородської одинацятки забезпечила їй мистецтво підкарпатсько-словацької дивізії. Тепер буде „Русь“ змагатись за мистецтво цілої Словаччини з мистцем словацької дивізії, Ч. С. К. „Братислава“.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

О. Пастернак: ПОЯСНЕННЯ ТРИЗУБА, ГЕРБА ВЕЛИКОГО КИЇВСЬКОГО КНЯЗЯ ВОЛОДИМИРА СВЯТОГО. Накладом „Учительської Громади“ в Ужгороді. Стор. 44., вел. 8-и. Ціна зол. 1·50.

Автор зібрав усі дотепер знані тризуби, видідив їм спільні знаки та пояснив їх значіння. О. Пастернак перший у нас подав позитивну розвязку нашого тризуба. Ця розвязка гостроумна і льогічна та виповняє прогалину в нашій літературі. Переднє слово, що є властиво історичним введенням до цієї праці, написав проф. С. Шелухин. Книжка видрукована на гарнім папері, окладинка жовта з синім друком.

ЖУРНАЛИ.

ДЗВІНОЧОК. Рік V., ч. 44. за червень.

——o——

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Міський Театр.

Четвер, 30. V. год. 7·30 веч. „Студентка“.

Пятниця, 31. V. год. 7·30 веч. „Студентка“.

Театр Ріжнородностей.

Четвер, 30. V. год. 7·30 веч. „Перша песа Фанні“.

Пятниця, 31. V. год. 7·30 веч. „Перша песа Фанні“.

Кіна.

АДРІЯ: „Распутін — злий дух Росії“.

АПОЛЬО: „Не хочу знати хто ти“.

АТЛЯНТИК: „Хлопці з пл. Зброї“ (на осн. Фр. Мольнара).

ВАНДА: „Ніч кохання“ та „Небесні птахи“.

ҐРАЖИНА: „Азбука кохання“.

КАСІНО: „Шукачі золота“.

КОЛІСЕЙ: „Надя“, та ревія „Цвітучі бози“.

КОПЕРНИК: „Катюша“ (Анна Стен).

МАРУСЕНЬКА: „Жид Зіс“ (Конрад Файт).

МІРАЖ: „Під твою оборону“, „Кохання все прощає“.

МУЗА: „Людина, що продала голову“.

ПАКС: „Голгофта“.

ПАЛЯСІ „Капітан Коркоран“ (Власта Буріян).

ПАН: „Молодий ліс“.

РАЙ: „Антко поліцмайстер“ (Дитма).

СВІТ: „Нана“, „Серце волоцюги“.

СОНЦЕ: „Людина - малпа“, ревія „100 відсотків для вас“.

СТИЛЕВЕ: „Ремо-Сатан“ (Тигр-убийвик) і ревія „У темпі вальса“.

УТІХА: „Чортівський ковбой“ і ревія.

ХИМЕРА: „Дівча з хмар“ (Хозе Мозіка).

Закордонне радіо.

Четвер, 30, травня 1935.

Відень (506,8) 10·20, 17·00, 0·15 Спів, музика, 12·00 Симф. концерт, 15·30 Камер. музика, 18·35 Пробоєвики, 21·00 „Норма“ оп. Белінія (трансм. із Фльоренції), **Кошиці** (259,1) 17·30 Жарт і гумор у слов. пісні, **Прага** (470,2) 9·30 Рел. пісні, 19·05 Військ. орх., **Париж** (1648) 16·45 „Хорий з уроєння“ ком. Мольєра в вик. арт. „Одеону“, 20·45 Симф. концерт, **Берлін** (356,7) 14·15 Солісти, 19·00 Весн. танці й пісні, 20·00 Коли співає солонейко вес. муз. авд., **Кенігсвустергвазен** (1571) 11·30 Квартет оп. 18 а-дур Бетовена, 18·30 Вес. музика, **Кельн** (455,9) 16·00 Муз.-вок. концерт, **Ляйпціг** (382,2) 18·10 Спів, цитра, **Будапешт** (550,5) 17·35 Танк. музика, 18·50 Мадярські пісні в супр. циг. орх., 21·50 Військ. орх., **Міляно** (221,1) 11·30, 13·05, 19·15 Легка й танк. музика, 17·05 Вок. концерт, **Рим** (420,8) 17·05 „Казамія“ оп. Пієтрія.

Пятниця, 31. травня 1935.

Відень (506,8) 12·00, 15·40, 22·10 Концерт, 14·00 Спів, 17·40 Солісти, 20·00 Вес. віденські мельодії, **Братислава** (298,8) 18·00 Вальси славних композиторів, 18·35 Словацькі нар. пісні, **Кошиці** (259,1) 19·00 Шуманові пісні, **Прага** (479,2) 20·00 „Король Вячеслав“ поема Двожака, **Париж** (1648) 20·00 Пісні, 21·30 Вок. концерт, **Білгород** (437,3) 13·15, 16·40 Пісоньки, 21·30 Оп. арії, **Берлін** (356,7) 17·00 Вес. пополудне, 19·00 Концерт, **Кенігсвустергавзен** (1571) 17·50 Скрипка, 20·10 Вес. муз. авд., **Кельн** (455,9) 16·00 Солісти (муз., сп.), **Ляйпціг** (382,2) 16·00 Форт. ресітал, 20·00 „Дер Вафеншмід“ оп. Льорцінґа. **Мінхен** (405,4) 14·40 Форт. ресітал, 17·00 Концерт, **Будапешт** (555,5) 17·30 Спів, 21·00 Симф. концерт, 22·20 Циг. музика, **Міляно** (221,2) 11·30, 13·25 Легка музика, 20·55 „Фраскіта“ оп. Легара, **Рим** (420,8) 17·05 Вок.-інстр. концерт, 22·30 Аргенські пісоньки.

Львівське радіо.

Четвер, 30. травня 1935.

9·00 Ранішня авд., 10·00 Богослуження, гр. пл., 11·57 Сиґнал часу, 12·03 Метеор. вістки, 12·05 Театр. і кіновий огляд, Сільва рерум, 12·15 Муз. поранок; Театр Уяви! „Якім Ясінський“ Авд. Міцкевича, 14·00 Музика з гр. пл., 15·45 Гутірка у фр. мові, 16·00 Весна на Поліссі, 16·30 Концерт орх., 16·50 Фейлєтон, 17·00 Форт. ресітал, 17·30 Авд. для дітей „Наші клопоти із стінною газеткою, 17·50 Спорт. порадник, 18·00 Концерт солістів (муз., сп.), 18·00 Резерва, 18·45 Література в сусп. службі, 19·08 Музика з гр. пл., 19·45 Життя на Віслі, 20·00 Концерт орх., 21·00 Театр. Уяви: Місто Санта Круз, 21·30 Музика з гр. пл., 21·35 Акт. фейлєтон, 21·45, 21·47, 22·00 Спорт. вістки, 22·05 Реклям. концерт, 22·15 Концерт симф. орх., 23·05 Концерт малої орх.

Пятниця, 31. травня 1935.

6·30 Ранішня авд., 7·50 Практ. вказівки, 8·00 Авд. для шкіл, 8·05 Авд. для новобранців, 11·57 Сиґнал часу, 12·03 Метеорольоґічні вістки, 12·05 Музика в вик. малої орх., 12·50 Хвилинка для жінок, 12·55 Полудн. денник, 13·05 Гр. пл.: З ріжних країн, 13·55 Експорт, 15·35 Біржа, 15·45 Пісні в вик. Целіни Наді (сопр. у супр. форт.), 16·00 Весна в горах, 16·30 Листи від дітей, 16·40 Арії та пісні в вик. Юрія Мосаковського (барит.), 17·00 Дискутуймо: Заведення чи родина, 17·15 Концерт із циклю: Пять століть камер. музики, 17·40 Авд. для хорих, концерт орх., 18·10 Фрагмент із песи Фр. Шілера „Димитрій“, 18·30 Реклям. концерт, 18·45 Музика з гр. пл., 19·15 Театр. фейлєтон, 19·25, 19·29 Спорт. вістки, 19·35 Арії та пісні в вик. Гавр. Матіясяка, 19·50 Акт. фейлєтон, 20·00 Турист. куток, 20·05 Муз. гутірка, 20·15 Симф. концерт, Іґн. Диґас (спів), 22·30 Фрагм. „Одисеї“ Гомера в перекл. Вітліна, 22·45 Наукові методи викривання проступків, 23·05 Концерт малої орхестри.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові у приватних оборотах 5·30—5·35 зол.

Нім. марка 1·72—1·78, фр. франки 34·90—35·00, шв. франки 171·50—171·85, фунти стерлінґи 25·90—26·20, австр. шілінґи 98·00 — 101, чеські корони 22·00—22·25, рум. леви 30·00—32·00, ліри 42·00—44·00.

Золото: Долари 9·13—9·18, Франки фр. 34·80—35·60, Дукати 83·00—84·00, Корони 37·00—37·50, Рублі 4·75 — 4·85. 1 гр. зол. 5·924.

Срібло: Корони австр. 0·34, Рублі 1·50, Фльорени 0·85, 1 гр ср. 0·07—0·08.

Заставні листи.

4 1/2 проц. дол. Т. К. З. 43·00—44·00, 5 проц. дол. Б. Г. 51·00—53·00, 4 проц. Зол. Б. Г. 43·00—44·50, 4 1/2 проц. Зол. Б. Г. 46·00—48·00, 4 1/2 проц. Ком. Б. Кр. 52·00—55·00, 4 проц. Б. Г. К. 61·00—64·00, 4 1/2 проц. Б. Г. К. 62·00—65·00, 4 проц. позичка м. Львова 46·00—47·50.

Премірівки.

Долярівки 52·00 — 53·50, Інвестиційна 104·00—107·50, Будівельна 42·00—44·00.

ЗБІЖЕ.

Ціни парітас	Підволочиська від	до	льоко Львів від	до
Фасоля біла	17·00—21·00			

Інші курси незмінені.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

„Маслосоюз“ повідомляє, що ціни на масло не ставить з приводу вичікуючої тенденції; в дні 29. травня ц. р. кооперативам платив за:

	льоко Львів.
1 л. молока	0·15 зол.
1 л. сметани	0·70 „
1 к. яєць	2·35—2·40 „

Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 літра 24 сот.

Тенденція на масло вичікуюча, на молоко і сметану вдержана, на яйця сильна.

Маслосоюз повідомляє, що від 29. V. п. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвіря птахомасарні „М. С.“ у Львові, (вул. Декерта ч. 4):

Курята від 40 дкґ.	за 1 кг.	1·50 зол.
Мол. однор. кури І. кл.	„	0·90 „
Старі кури „	„	0·80 „
Пантарки „	„	1·50 „

Птицю приймає в скількости визначеного приділу для кожного доставця.

Когутів, качок, гусей, індичок та індиків з огляду на кінець сезону не приймає.

ОПОВІСТКИ.

В жіночій гімназії Українського Інституту для дівчат у Перемишлі в клясах нового типу обовязують такі самі оплати за науку, як у держ. гімназіях. Для незаможніх учениць передбачені знижки. Школа має повні права державної гімназії. При гімназії зразково уладжений інтернат. Речинець вступних іспитів до кляси І. і кл. II., III. нового типу та VI. — VII. гуманістичного типу оголосять пізніше. Подання для допущення до іспиту вносити до 8. червня ц. р. до Дирекції гімназії, вул. Татарська 6. 1618 1—2

На Рідну Школу зложив Вп. П. Степан Паладійчук 10 зол. замісць вінка на могилу Дорогої Матері Своєї бл. п. Анни Паладійчук, померлої 4. травня ц. р. в с. Шупарці, Борщівського повіту. 1623

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

Пані, Панове! Першорядне укр. фризієрське заведення Кузика, Гродзіцких 4. біля апт. Терлецького. **Для Пань тревала ондуляція пар.** 1611 2—10

Переробляє ковдри по зол. 2·50, пухову зол. 4·—, матраци зол. 3·—, в однім дні. З. Скібінський 3-го Мая 4. 1550 4—4

Наука писання на машинах, місячна оплата пять золотих. **Переписку і відбитки** — приймає Романська, Зиблікевича 5 1562 8—10

фортепіян короткий, крижовий у знаменитім стані продає Бартошевський, Пекарська 15. I. п. 1553 9—10

10.000 мужеських сорочок продає від зол. 2·26 Новочасна виробня **„Ренома“**, Львів, Сонішна 9. 1510 16—22

Прийму одну особу на літнисько в Самбірщині на червень, зол. 2·50 денно, — близько ліса і ріки. Близші інформації Адміністрація „Діла“ „Літнисько“. 1—2

На Зелені Свята

Хто прийме на час вакацій ученицю „Труду“ без матері і даху над головою. Ласкаві зголошення на адресу батька б. рахун. старшина УГА Іван Заремба, невилічимо хорий у міському заведенні, Львів, вул. Білінських ч. 9. 3—3

Вітрівки імпреґновані, найдешевше джерело: „Палюм“, Гетманська 22. побіч Музею. 1452 6—7

Новітня робітня обуви Івана Івасівки при вул. Личаківській 18, виконує найновіші зразки мужеської, люксусової обуви, Спеціяльність ортопедична обува. 1580 12—30

ОГОЛОШЕННЯ.

Виробня музичних інструментів

Фр. Невчик

Львів, вул. Городецька ч. 2 Б. — Телефон 225-76

поручає всілякі музичні інструменти, приладдя і виконує направи по конкуренційних цінах.

Цінники на бажання. 41/91 2—20

ПЯНІНА першорядн по знижених цінах на догідних умовинах. Купно продажа. Заміна уживаних інструментів

Новацкий, Пілсудського 17.

698 49—55

АЛЬФОНС ДОДЕ.

МАЦІЦЬКИЙ

Переклад із французької мови М. Рудницького. — Ціна 1·— зол., з почтовою пересилкою 1·30 зол.

ГОРДІЙ БРАСЮК.

БЕЗПУТНІ

Ціна 0·50 зол., з почт. перес. 0·65 зол.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“. Львів. Ринок 10.